

6. Șase milioane de euro pentru combaterea dependenței de păcănele, necheltuite. Oficiul pentru Jocuri de Noroc se declară neputincios. URL: <https://romania.europalibera.org/a/milioane-de-euro-jocuri-de-pacanele-pariuri/32624888.html>.
7. The AGCO standards. URL: <https://www.agco.ca/en/general/standards>.
8. despre noi. URL: <https://jocresponsabil.ro/despre-noi/>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-46>

**ARTIFICIAL INTELLIGENCE – ANALYSIS OF THE LEGAL
FRAMEWORK IN THE PARALLEL CIVILIAN
AND MILITARY SPHERES**

**ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – АНАЛІЗ ПРАВОВОЇ БАЗИ
В ПАРАЛЕЛІ ЦИВІЛЬНИХ ТА ВІЙСЬКОВИХ СФЕРАХ**

Derkach O. O.

*PhD student at the Department
of International Law
Educational and Scientific Institute
of International Relations of Taras
Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine*

Деркач О. О.

*аспірантка кафедри
міжнародного права
Інститут міжнародних відносин
Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
м. Київ Україна*

Сучасний світ перебуває на порозі нової технологічної епохи, ключовою складовою якої є штучний інтелект (ШІ). Технології ШІ швидко інтегруються у всі сфери людської діяльності. Попри численні переваги, такі як автоматизація процесів та ефективність прийняття рішень, використання ШІ супроводжується серйозними етичними, соціальними та правовими викликами.

Мова піде про аналіз правового регулювання ШІ, розгляду особливостей його застосування в цивільній та військовій сферах, а також визначенню основних викликів і можливих шляхів вирішення проблем.

Розглянемо питання правового регулювання штучного інтелекту та застосування, в цивільній і військовій сферах. Увага приділяється аналізу основних компонентів ШІ, проблемам, що виникають під час

його використання, та майже відсутності сучасної правової бази. На основі аналізу праць провідних науковців, таких як Джон Маккарті [1, с. 11-12], а також рекомендацій міжнародних організацій, включаючи ООН і ЄС можна стверджувати про необхідність створення універсальних стандартів для забезпечення етичного використання технологій ШІ

Штучний інтелект, як комплексна міждисциплінарна галузь, охоплює машинне навчання, глибинне навчання та обробку природної мови. Його впровадження значною мірою залежить від здатності адаптувати технології до конкретних потреб людства. Однак із цим пов'язані такі виклики:

1. Правова фрагментація: У різних країнах існують власні підходи до регулювання ШІ, що ускладнює міжнародне співробітництво.

2. Соціальні ризики: Алгоритмічна упередженість, яка вже спостерігалася у цивільному використанні ШІ, може спричинити дискримінацію, як показали дослідження, наведені у роботах таких авторів, як Расселл та Норвіг [2, с. 961].

3. Використання ШІ у військовій сфері: Системи автономного управління зброєю, включаючи бойові дрони, виконують важливі функції, проте мають недоліки, зокрема ризики некоректного розпізнавання цілей. Це питання розглядається в документах, таких як резолюція ООН з питань автономних систем (2024) [3, с. 20/56].

4. Етичні виклики: Використання ШІ у військових конфліктах потребує відповідності нормам міжнародного гуманітарного права. Як зазначено у звіті Cambridge University Press для Міжнародного комітету Червоного Хреста (2022) [4, с. 497], автономні системи зброї створюють ризики неконтрольованих наслідків. Недостатність регулювання: Незважаючи на зусилля окремих держав і організацій, таких як Human Rights Council, сучасна правова база не враховує всіх аспектів використання ШІ.

Проведемо аналіз використання ШІ у військових та цивільних сферах; перспектив створення міжнародних стандартів і механізмів для контролю за використанням технологій ШІ.

Використання ШІ у цивільному секторі сприяє автоматизації процесів, покращенню аналітичних можливостей і підвищенню ефективності у різних галузях. Основні сфери застосування Охорона здоров'я, Фінанси, Транспорт, Освіта. Проте використання ШІ у цивільній сфері супроводжується викликами, серед яких Захист персональних даних, Алгоритмічна упередженість, Відповідальність за рішення ШІ. Міжнародне право лише частково регулює ці аспекти.

Наприклад, у Європейському Союзі діє Загальний регламент про захист даних (GDPR), що встановлює вимоги до обробки персональних даних, але загальних міжнародних норм щодо відповідальності за дії ШІ досі немає.

Військове застосування ШІ зумовлене потребою у швидкому аналізі інформації, управлінні бойовими системами та кібербезпеці [6, с. 34]. Основні напрями використання Автономні бойові системи, Кібербезпека, Аналітика та розвідка. Основні проблеми правового регулювання ШІ у військовій сфері Відсутність єдиних міжнародних стандартів, Ризик неконтрольованої ескалації конфліктів, Дотримання норм міжнародного гуманітарного права. ООН та Європейський Союз уже обговорюють можливість заборони автономної зброї без людського контролю, однак поки що дієвих міжнародних норм не існує.

Перспективи правового регулювання ШІ

З огляду на стрімкий розвиток технологій, необхідно терміново розробити єдині міжнародні стандарти регулювання ШІ. Основні напрями роботи:

1. Розробка універсальних правових норм, які охоплюватимуть як цивільне, так і військове застосування ШІ.
2. Створення механізмів відповідальності за рішення, прийняті автономними системами.
3. Глобальна співпраця у сфері контролю військового ШІ для уникнення гонки озброєнь.

Європейський Союз вже працює над законом про штучний інтелект, який регулюватиме його використання. Однак у військовій сфері, використання ШІ потребує окремого міжнародного підходу, оскільки його неконтрольоване застосування може мати катастрофічні наслідки.

Висновок

Ці тези лише попередньо торкаються тематики дослідження правового регулювання ШІ. Завданням є – підкреслити важливість міждисциплінарного підходу до вивчення ШІ, розробки універсальних стандартів для його використання та необхідності забезпечення глобальної співпраці у цій сфері.

У цивільній сфері основними проблемами є захист даних, алгоритмічна упередженість і відповідальність за дії ШІ. У військовому секторі головними ризиками залишаються неконтрольоване застосування автономної зброї, відсутність міжнародних стандартів і можливі порушення гуманітарного права.

Необхідно розробити єдині міжнародні стандарти регулювання ШІ, щоб забезпечити його безпечне та етичне використання у сучасному

світі. Тільки комплексний підхід та міжнародна співпраця допоможуть вирішити правові виклики, пов'язані з розвитком цієї технології.

Література:

1. Defense Technical Information Center. The Impact of Artificial Intelligence on Strategic Decision-Making: A Case Study / Defense Technical Information Center. – 1980. URL: <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA086574.pdf> – (Дата звернення: 01.02.2025).

2. Russell, S., Norvig, P. Artificial Intelligence: A Modern Approach [Текст] / S. Russell, P. Norvig. – 3rd ed. – Pearson, 2016. – 1132 p. URL: https://people.engr.tamu.edu/guni/csce421/files/AI_Russell_Norvig.pdf – (Дата звернення: 02.02.2025).

3. United Nations. Report of the Secretary-General on Developments in the Field of Information and Telecommunications in the Context of International Security / United Nations. – 2024. – URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/ltd/n24/252/89/pdf/n2425289.pdf> – (Дата звернення: 01.02.2025).

4. Щорічник СІПІ 2022: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека / Стокгольмський міжнародний інститут дослідження проблем миру (СІПІ). – 2022. URL: www.sipriyearbook.org – (Дата звернення: 15.02.2025).

5. General Data Protection Regulation (GDPR). Стаття 1. Предмет регулювання URL: <https://gdpr-text.com/uk/read/article-1/> – (Дата звернення: 02.02.2025).

6. Role of Artificial Intelligence in Defence Strategy: Implications for Global and National Security. – 2023.